

Első fejezet

George 2009 telén megjelent az életemben. Egyedül éltem egy ideiglenes városi szálláson, egy újságosstand fölött a Royal Mint utcában, a londoni Towertól egy sarokra. Szerencsém volt, hogy kisebb megszakításokkal két éve lakhattam ott, ami nagyjából az egyetlen jó dolog volt az életemben. Minden más-sal küszködtem, amivel csak küszködni lehetett: nem volt munkám, nem volt jövedelmem, és nem tudtam legyőzni a drogfüggőségemet. Az egyetlen jó dolog a lakás volt. A hosszú évek során éppen elégszer voltam hajléktalan és aludtam az utcán, hogy tudjam, milyen szerencsés vagyok, hogy egyáltalán fedél van a fejem fölött. Anyám, Dot tanította gyerekkoromban, hogy mindenki söprögessen a saját háza táján, és ha még szerencsétlenebb embereket láttam az utcán, néha fel-ajánlottam, hogy egy-két éjszakát nálam töltsenek. Így találkoztam Beckyvel és Sammel.

A Tower Hill metróállomás bejáratánál láttam meg őket. Helyes fiatal pár volt, a húszas éveik elején járhattak, és koldultak. Mint a legtöbb kéregető hajléktalanon, rajtuk is látszott, hogy elégük van az egészszööl, és legszívesebben máshol lennének. Volt egy juhász-kutya velük, ami egy kicsit a régi kutyámra emlékeztetett, így kezdtünk el beszélgetni. Nagyjából egy hónap alatt elég jól megismertem Beckyt és Samet, mert bármennyire szégyellem bevallani, én is koldultam, nem tehettem mást. Akkoriban azt mondtam, hogy „anyagi gondjaim vannak”, de ennél sokkal rosszabb volt a helyzet. Nagy erőfeszítésembe került, hogy fenntartsam magam. Egy fillérem sem volt, és úgy éreztem, nincs más lehetőségem, csak kalapozni. A járókelöket kérdezgettem, van e felesleges aprójuk egy magamfajta reménytelen alaknak. Mindenesetre ha Beckyt vagy Samet láttam, megpróbáltuk egymást felvidítani. Néha teát vittünk egymásnak a hideg ellen, vagy elmeséltük, miket hallottunk a járókelöktöl.

– Az a pasi azt mondta, hogy szép a mosolyom, adott egy ötöst, és hozzátette, hogy megérdemelnék egy kis szerencsét – mondta Becky.

– Nekem meg egy vénember azt mondta, hogy az emberiség szégyene vagyok, és inkább vessem magam egy emeletes busz alá – jegyeztem meg nevetve. Csak úgy lehetett kibírni, hogy az ember elviccelte a dolgokat, különben már rég feladtam volna.

Már december felé jártunk, és beköszöntött a hideg. Tapasztalatból tudtam, milyen nyomasztó ilyenkor az utcán lenni, úgyszólván szóltam Beckynek és Samnek, hogy ha akarnak, egy darabig nálam lakhatnak. Már két éve az utcán éltek, és nem túl meglepő módon kapva kaptak a lehetőségen, bár megmondtam, hogy a garzonom nem éppen a Ritz. Nedves, hideg és zsúfolt volt a lakás, de ők nagyon hálásak voltak, boldogan beszuszakolták magukat, és összebújva aludtak, a kutya meg mellettük. Azt mondták, hogy a kutyát egy hajléktalanszállóról hozták el, amikor látták, hogy valaki nagyon ellátta a baját. Ezen meghatódtam. Az évek során rengeteg értelmetlen bántalmazást és erőszakot láttam, belém is rúgtak néhányszor, amikor lehetett.

– Nagyon jól tetted – mondtam Beckynek. – Ezek a dolgok számítanak az életben.

Néhány nappal a beköltözésük után Becky futva jött fel a lépcsőn. Alig kapott levegőt, és azt kérdezte, nem lenne e probléma, ha még egy kutyát idehozna. Egy kicsit meglepődtem. Amikor valaki hajléktalan, fontos, hogy ne vállaljon nagy felelősséget. Éppen elég nap mint nap elég pénzt összeszedni az embernek a saját betevőjére. Hogyan lehetne két kutyáról gondoskodni?

– Miért szeretnéd, Becky? Mi történt? – kérdeztem.

– Hát, ez elég furcsa történet – mondta Becky, kicsit lenyugodva. Kiderült, hogy egy részeg skót támoly-

gott hozzá a metróállomáson, és megkérdezte, hogy megvenné e a kutyáját.

– Mennyit akar érte? – kérdezte Becky.

– Egy jó erős sör árát, szivi – mondta a skót.

– Ne bolondozzon! – felelte. – Nem adhatja el a kutyáját egy doboz sörért!

Megnézte a kutyát: békésen üldögélt a skót lábánál, mit sem törődve a világgal. Fiatal, szép, élénk állat volt. Nyilvánvaló sértés volt egy dobozos sör áráért eladni, akármilyen a sör. Becky azt gondolta, hogy a férfi meg sem érdemli a kutyát, ha ennyit ér neki. Kiürítette a zsebét, és megnézte, mennyi pénz van nála.

– Adok húsz fontot – mondta a lány. – Fogja, de ne jöjjön vissza, hallja?

– Hát persze, szivi. Értem – felelte a férfi, a pénzt számolgatva. – Egyébként George-nak hívják.

A skót odébb támolgott, és Becky kezében hagyta George viseltes pórázát. A lány remélte, nem bánom, ha a lakásomba hozza a kutyát.

– Miért is ne? – vágtam rá, miután meghallgattam a történetet. – Úgy tűnik, ennek a kutyának is kell a menedék. Hozd csak be!

Becky lement a lépcsőn, hogy felhozza a kutyát. Néhány perc múlva megint nyílt az ajtó, és bejött George, a kutya. Rögtön meglepődtem, milyen szép állat. A hajléktalanok nem mindig gondozzák rendesen a kutyáikat, néhányuk egy kicsit le van gyengülve.

De ezen a kutyán látszott, hogy életerős, bár kicsit zavartan viselkedett. Nagyon érdekes volt, hogy a bal szeme körül sötét volt a szőre, és az egyik füle sötét, a másik pedig világos volt. Az egyik fülén látszott egy kis vágás, de tagadhatatlanul szép kutya volt.

– Egy dobozos sörért eladta? – kérdeztem. – Az a pasas teljesen meggárgyult!

Megsimogattam George fejét, és köszöntem neki, de nem háborgattam nagyon, mert láttam, hogy kicsit ideges. Talán ez nem is volt meglepő. Biztos nehéz egy idegen lakásban az új gazdáival, bár ki tudja, milyen élete volt azzal a skóttal.

– Mennyi ideig volt a skót pasasnál? – kérdeztem.

Becky megvonta a vállát.

– Fogalmam sincs, de George szerintem nem nagyon idős.

Ezzel egyetértettem. Már nem volt kölyök, de nem látszott tizennyolc hónapnál idősebbnek.

George csendesen üldögélt, figyelt és fülelt, szinte mozdulatlanul. A szemét arra szegezte, aki beszélt, és a fülét a lakásba beszűrődő legkisebb zajra hegyezni kezdte. Bár látszott, hogy résen van, úgy tűnt, mintha megnyugodott volna. Őszintén szólva volt valami elbűvölő benne. Azonnal megkedveltem.

JOHN DOLAN

Érezd magad otthon

– Tudnál vigyázni George-ra néhány órát? – kérdezte Becky néhány nappal később. – Nem kérnék, ha nem volna fontos.

Becky és Sam találkozott egy szociális munkással, aki próbálta behozni őket az utcáról, és Becky azt mondta, nem akar két kutyával odamenni. Tudtam, hogy a juhász kutyát mindenhol magukkal vitték, és szívesen segítettem. George nagyon jól viselkedett a néhány nap alatt, amióta ismertem. Alig ugatott, jól megvolt nálam, és a jelenléte tényleg megnyugtató. Szívesen látott vendégnek bizonyult.

– Nagyon szívesen – feleltem. – Jó kutya vagy, ugye, George?

Rám nézett, és félrebillentette a fejét. Nem gondoltam, hogy bármi gondom lesz vele. Igazából semmit sem gondoltam.

Becky és Sam már nagyon régen elmentek. Egy idő múlva megettettem George-ot azzal a fél doboz Tesco kutyakajával, amelyet a sütő mellett hagytak, és adtam neki egy tál vizet. Lehet, hogy régen gondoskodtam kutyáról, de még én is rájöttem, hogy le kell vinnem, ha nem jönnek vissza hamarosan. Addig vártam, amíg sötétedni nem kezdett, aztán beadtam a derekam. Láttam, mennyire unja magát, és nem tűnt helyesnek, hogy ilyen fiatal kutyát a kis lakásban tartok bezárva. George izgatottnak látszott, amikor rácsatoltam a pórázt. Amint kinyitottam a bejárati ajtót, úgy húzott le a lépcsőn, mint a husky a szánt.

Amikor leértünk az utcára, szorosabbra fogtam, és tettünk egy kört a háztömb körül. Kicsit aggódtam az ízületes, gyenge bokám miatt, mert tudtam, hogy a kutya elég erős ahhoz, hogy felborítson, de próbáltam nem túlzottan aggódni. Csak arra akartam figyelni, milyen jó érzés megint kutyát sétáltatni. Talán már tizenöt éve is volt, amikor utoljára csináltam. Igazából úgy tűnt, mintha tizenöt éve ez lett volna az első alkalom, hogy becsületes szándékkal indultam valahová.

Ahogy a parkban bóklásztunk, eszembe jutott, amikor kölyök voltam, és a régi kutyámat, Butchot, egy gyönyörű fekete keveréket sétáltattam London utcáin, és azon tűnődtem, vajon mi vár majd rám. Milyen iszonyú régen is volt, milyen óriási kudarcc lett az életem.

– Az élet nem mindig úgy alakul, mint amire számítasz, ugye, haver? – mondtam George-nak, aki hirtelen megfordult, és megnyalta a kezem.

– Hé, na! – szoltam rá. – Mit akarsz tőlem?

Megbökte a lábam az orrával, amitől rögtön jó kedvem lett. Olyan volt, mintha meg akarná köszönni a sétát, hogy vigyázok rá. Nem kellett volna megköszönni. Miatta voltam kinn a szabadban, sétáltam, beszívtam a friss levegőt, ahelyett, hogy a nyomorult kis lakásomban bezárva azon tűnődnék, hogyan felejtsem el a bajaimat. Amennyire ő hálás lehetett, annyira én is.

De azért kicsit félelmetes is volt George-ot sétáltatni, mert nem voltam hozzászokva semmilyen felelősséghez, és már pokoli régen volt, amikor utoljára kutyáról gondoskodtam. Amikor kijöttünk a parkból, George oldalra billentette a fejét, és figyelmesen nézett, mintha próbálna belém látni. Úgy éreztem, mondanom kell valamit, válaszolni a néma kérdésre.

– Jó helyen vagy nálam, haver – mondtam. – Nyugi, ne aggódj semmi miatt.

Lesújtó pillantást vetett rám. Leültem egy padra, George a lábamhoz feküdt, felvettem egy régi Evening Standardet, és lapozni kezdtem. Volt egy újságcikk a segélyek megvonásáról, ezen megakadt a szemem, és olvasni kezdtem. A segélyek megvonása volt az egyik oka, hogy ilyen helyzetbe kerültem. Persze ez nem az egész sztori, én is hibás voltam. De mindenesetre részben ezért kötöttem ki az utcai kéregetésnél, bár a legkevésbé sem akartam. Nagy szükségem lett volna segítségre, de a priuszommal és problémás helyzetemmel épeszű ember nem adott volna munkát. Nem láttam kiutat abból a sötét veremből, amelyet magamnak ástam. Beletörődtem abba, hogy az életem sohasem fog egyenesbe jönni, vagy valószínűleg sokkal rosszabbra fordul.

Miközben a cikket olvastam, George felült a lábamnál, és az orrát belefúrta az újságba.

– Szentelen mihaszna – motyogtam, letettem az újságot, és megsimogattam a fejét, ami nagyon tetszett neki. Most először jobban szemügyre vettem. Beleléztem a szemébe, és visszanézett rám büszkén. Abban a pillanatban mintha megértettük volna egymást. A szemében gondtalanság volt. Emlékszem, hogy nagyon békés hangulatba kerültem. Hosszú idő után ez volt az első alkalom, hogy olyasmit éreztem, ami a nyugalomhoz hasonlít.

Becky és Sam beszélgetésbe merülve tért vissza aznap délután, és azonnal láttam, hogy égnek a vágytól, hogy elújságotják nekem a híreket.

– Jó hírek? – kérdeztem.

Látszott, hogy magukon kívül vannak az örömtől, de amikor Becky belefogott, kicsit idegesnek tűnt.

– Arról van szó, John... Szóval az a helyzet, hogy felajánlottak nekünk egy lakást, de... – ránézett George-ra, aki minden szavát figyelte.

– Ez remek! – vágtam közbe. – Gratulálok mindkettőtöknek.

– Viszont egy baj van.

– Ki vele!

– Csak egy kutyát vihetünk.

Ránéztem George-ra, aki csendesen üldögélt, és a padlót nézte. Istenem, mennyire sajnáltam. Pontosan tudtam, milyen az, ha mást választanak, és az embert ott hagyják. Tudtam, hogy semmi esélye, hogy Becky és Sam ne fogadják el a lehetőséget, hogy fedél legyen a fejük felett, miután ennyi időt töltöttek az utcán. Persze a pásztorkutyájukat viszik magukkal. George-nak nem lesz otthona.

– Ne aggódj – mondtam, odaléptem a kutyához, és megsimogattam a fejét. – Egy ilyen jóképű fazon gond nélkül talál majd új gazdát.

– Ö-ö... – nyögött Becky, idegesen dörzsölve a tenyerét. – John, még valamit kérdeznék.

– Mit?

– Hát azt reméltük, hogy te gondját viseled majd.
Mit gondolsz?

Lenéztem George-ra, eszembe jutott a délután a parkban, és tudtam, hogy csak egy válasz lehet.

– Hát persze. Velem maradhat addig, amíg egy jó gazdát nem találok neki. Szívesen leszek vele egy ideig.

Becky mosolygott, de láttam rajta, hogy van még mondanivalója.

– Nem csak rövid távra gondoltam... – bökte ki, és rám nézett. – Úgy értem, megtartanád? Magadhoz vennéd?

Nem hittem a fülemnek. Már régóta nem bízott rám senki semmit, és most Becky felajánlotta nekem ezt a szép kutyát.

– Azt szeretnéd, hogy az enyém legyen? – mormogtam, inkább magamnak, mint Beckynek.

– Igen... Ha te is elfogadod. Láttuk, hogyan viseled gondját. Te jó ember vagy, John. Sam és én ezt látjuk. Tudjuk, hogy jó gazdája leszel, különben nem kérnénk.

Ha valaki koldul, nem sokszor kap dicséretet, úgyhogy nagyon meghatódtam attól, amit Becky mondott. Nyilván észrevette, milyen jól megvagyunk George-dzsal, és ettől felbátorodva válaszoltam neki.

– Komolyan? Ha így gondolod – hízélgéssel bármit elérhetsz.

Ezzel aztán el is dőlt a dolog. Rácsaptam a térdemre.

JOHN DOLAN

– Gyere ide, George.

George felállt, és odaügetett hozzám, közben a farkát csóválta.

– Ugye, mondtam neked? Az élet nem mindig úgy alakul, ahogy várod.

Becky és Sam aznap este kiköltözött, és csak későn kerültem ágyba. Akkoriban nem aludtam jól, de miután megcsináltam a kanapén az ágyam, és George helyét a földön, gyorsan mély álomba merültem. A következő reggel arra ébredtem, hogy az oldalamon fekszem, és George a lábamnál hever. Azt hittem egy pillanatra, hogy képzelődöm. A kutya teljesen nyugodtan, öszszegömbölyödve feküdt, mintha mindig ott lett volna a helye. Egy-két perc volt, mire teljesen magamhoz tértem, és az első gondolatom ez volt: „Hogy a fenébe képzeltem az egészet?”

Az önbizalom, amit tegnap éreztem, teljesen eltűnt. Egy csódtömeg vagyok, nincs munkám, nincs pénzem, nincs célom. Még önmagamról sem tudok gondoskodni, nemhogy George-ról. Ez egy nagy kutya, ez teljesen örülség, nem fog menni. Behunytam a szemem, és próbáltam elhessegetni a problémát. Utáltam a reggeleket, és délelőtt semmire sem voltam képes. Általában abban a pillanatban, hogy felébredtem, elkezdtem azon gondolkodni, hogyan fogom végig-

csinálni a napot, vagy egyáltalán túléltem-e. Már így is elsodródtam, és az utolsó lökés lehet, ha még egy kutya miatt is aggódnom kell. Becky meg fogja érteni, ha új otthont kell keresnem neki, akkor megteszem.

George mocorgott, és odatolta elém a pofáját, amitől megint kinyitottam a szemem. Néhány centire volt tőlem, és a szemembe nézett. A lakás jéghideg volt, és a kutya fehér párafelhőket szuszogott.

– Mit akarsz? – kérdeztem. – Mit csinálsz?

Barna szeme csillogott, élénk és izgatott volt – ellentétben velem.

– Na, tűnés! Mindjárt felkelek.

Felvettem a mobilom, és a nővéremet, Jackie-t hívtam. Ő volt az egyetlen családtagom, akivel még beszéltem, bár néha hat-hét hónap is eltelt a hívások között, és már néhány éve nem találkoztunk.

– Mi baj van, John? – kérdezte, mert tapasztalatból tudta, hogy amikor hívtam, problémám volt vagy szíveséget kértem.

– Csináltam egy hülyeséget.

– Ne mondd. Most mit?

Mint mindig, most is volt a hangjában együttérzés és aggodalom, bár már nagyon unhatta, hogy a semmirekellő öccsével kell foglalkoznia.

– Lett egy kutyám, pedig még magamról sem tudok gondoskodni!

Jackie nevetett. – Komolyan?

– Nem vicc. Most mit csináljak?

– Hát, vannak rosszabb dolgok is, amiket csinálhatnál volna. Hogy hívják a kutyát?

– George.

George kicsit odébb szaglászott, de amikor kimondtam a nevét, odaügetett hozzám, és várt. Rájöttem, hogy valószínűleg ki kell mennie. Nekem még feküdnöm kellett volna, hogy rendezzem a gondolataim, és kitaláljam, mi legyen a következő lépés.

– Milyen kutya?

– Nagyon szép – feleltem gondolkodás nélkül.

– A legszebb kutya, amit valaha láttál, Jackie. – George felugrott az ágyra, az orrával bökődött, és megnyalta az arcom. – Várj, mennem kell. A kutya rám mászott. Később hívlak.

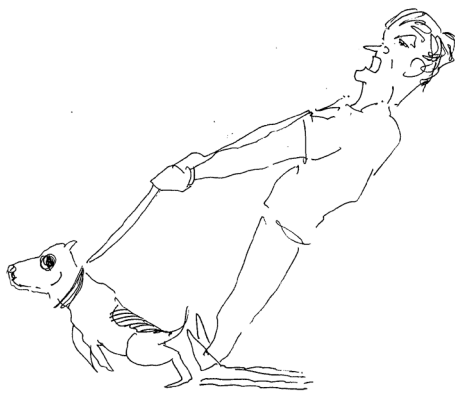
– Rendben, értem – mondtam a kutyának, és leszedtem magamról. – Tudom, hogy ki akarsz menni. Ha ezt akarod, akkor kimegyünk, közben eldöntjük, mi legyen a következő lépés...

Akkor még nem tudtam, de ott és akkor hoztam egy döntést, ami végül megváltoztatta az életemet. Reggel fogok felkelni, nem délután, és elviszem George-ot sétálni, mert erre van szüksége, annak ellenére, hogy egyáltalán nincs kedvem hozzá.

Nagyjából fél tíz volt, amikor elindultunk együtt a közeli kis parkba. Bár fogvacogatóan hideg volt,

a téli nap ragyogott. A fejem nehéz és kába volt, a szemem fájt. Nem emlékeztem, mikor volt utoljára, hogy ilyen korán kimentem a lakásból. Egy babakocsis anyuka meglátott minket, és nagy ívben kikerült a járdán. Arra gondoltam, hogy fél a George-hoz hasonló kutyáktól, de aztán rájöttem, hogy kettőnk közül valószínűleg én néztem ki ijesztőbbben. Volt egy olyan szokásom, hogy ruhástól aludtam, mert hideg volt a lakásban. Utáltam mosakodni és borotválkozni, mert nem volt meleg vizem, és ez nagyon kellemetlenné tette a dolgokat. Az évek során néhány fogam is kiesett, ami nem tett jót a külsőmnek. Már rég nem néztem tükörbe, mert annyira utáltam a fizimiskám. Ráadásul nem igazán volt rózsailatom, és George-nak sem. Nem hibáztattam az anyukát, hogy kikerül minket. Amilyen állapotban voltam, valószínűleg nem lehetett volna utcára mennem, és biztosan nem tűntem olyannak, aki egy ilyen kutyát kordában tud tartani.

George most is húzta a pórázt, és mire odaértünk a parkba, nagyon küszködtem, hogy tudjam magam tartani. A jobb bokám a szokásosnál jobban fájt, és bottal kellett volna járnom, ahogy szoktam, amikor az ízületi gyulladás rosszabbra fordult a téli hónapokban. De otthon hagytam a botot az ágynál, mert esélyem sem volt, hogy George-ot és a botot is tartani tudjam. Ezt a csatát ő nyerte meg.

George sétáltat

Találtam egy régi teniszlabdát a lakásban, és elvittem magammal a parkba. Elengedtem a kutyát a pórázról, és eldobtam a labdát, remélve, hogy kicsit kifújhatom magam. A kutya utánarohant, és másodpercek múlva visszaért a labdával a szájában, a nyál csöpögött a pofájáról.

– Jó kutya! Tedd le a labdát. Tedd le, George!

Butchnak, a régi kutyámnak csak ennyit kellett mondani. A „tedd le!” olyan parancs volt, amelyet nagyon korán megtanult. Rögtön megértette, és mindig engedelmeskedett. George-nak viszont ez nem ment. Nem volt hajlandó elengedni a labdát, csak ült és tartotta a szájában, mintha az élete múlna rajta. Idegesen előrenyúltam, és próbáltam kifeszetegetni a szájából. Ez volt az első alkalom, hogy belenyúltam George szájába, és az utolsó is. Majdnem leharapta az ujjam!

– Hé! Ne csináld! – mondtam a kutyának, és elkap-
tam a kezem. – Erre szükségem van.

A kutya rám nézett, és mintha azt gondolta volna:
„Na ne mondd.” Észrevettem, hogy mindig a szemem-
be nézett, ha beszéltem, és azt is észrevettem, hogy
volt valami szemtelenség a természetében. Megint el-
dobtam a labdát, ezúttal még nehezebb volt kiszedni a
pofájából. Morgott, láthatóan élvezte a dulakodást, és
amikor már azt hittem, hogy megmarkoltam a labdát,
felmordult és még jobban rászorította az állkapcsát.
Éppen csak megúsztam egy csúnya harapást. Akkor
megvilágosodott valami.

„A fenébe is, ez egy kifejlett kutya!” Ez visszhang-
zott a fejemben. Ennek a fele se tréfa. Ha nem tudom
rendbe szedni magamat sem, biztos, hogy nem tudok
elbánni egy izmos állattal. Nem volt semmilyen tapaszt-
latom staffie-vel, vagy hozzá hasonló fajtaival. Csak
azt tudtam, hogyan kellett bánni a régi kutyámmal,
ami egy sima keverék volt, és az is évekkkel ezelőtt
történt. Őrülség volna megtartani George-ot, tiszta
őrülség. De igaz, hogy nem voltam teljesen normális
– legalábbis akkoriban.

Második fejezet

Mielőtt George betette a lábát a lakásomba, és változások kezdődtek az életemben, más ember voltam. Olyan sokáig távol tartottam magam a múltamtól, hogy már majdnem elfelejtettem, honnan jöttem. Egy tanácsi lakásban nőttem fel a President House-ban, a King Square-en, Islingtonban, az egyik kisebb épülettömbben. Az ötemeletes házban a harmadikon laktunk, és ha felálltam a fotelra, és kinéztem az ablakon – amit gyakran csináltam, amikor kicsi voltam –, láttam a Szent Pál-székesegyházat, a Barbican három tornyát, és a BP épületét a londoni Cityben.

Akkoriban nem érdekelték az épületek, nem úgy, mint manapság. Jobban érdekelt, hogy az apám, Gerry mikor jön haza a munkából. Gerry kukás volt. Minden reggel négykor kelt, öt előtt indult, és délig dolgozott Camdenben, ahol kukákat ürített. Mindig egyenesen hazajött a munkából, hogy átöltözzön, aztán elment a King Square-re a Bull nevű kocsmába, ahol három-négy órán át Guinness sört iszogatótt. Azután ismét hazajött, és be-

lesüppedt a régi Parker Knoll foteljába. Állítólag legalább tizenkét sört megivott naponta, de amikor hazaért, én sohasem láttam részegnek.

– Nem nézem ezt a szarságot! – mordult fel, és elkapcsolta a tévét abban a pillanatban, ahogy hazaért, mindegy, hogy mit néztem. Gyorsan megtanultam ezt a szokását. Amikor hallottam, hogy a kulcs fordul a zárban, felugrottam és átkapcsoltam a BBC1-ről az ITV-re, vagy fordítva, mert tudtam, hogy majd elkapcsolja, és végül nézhetem azt a programot, amit akartam. Mindig nagyon figyeltem rá, hogy ne kapjon rajta, mert az apám volt a főnök a házban, mint ahogy az ő generációjánál a legtöbb családban. Ha felhúzta magát, a hangját hallani lehetett az egész lakásban, úgy zengett. Nagyon féltém tőle.

„Az én házam, az én váram”, hallottam sokszor. „Ha nem tetszik, tudod, hol van az utcai ajtó.” Utcai ajtónak hívtuk a bejárati ajtót, bár három lépcsőfordulóra volt az utcától. Az apám erős, büszke ember volt, és határozott véleménye volt a legtöbb dologban. A családkban az a vicc járta, hogy ha nem volt véleménye egy személyről vagy témáról, akkor vagy még meg sem született, vagy még fel sem találták.

*Egy vázlat a King Square háztömbjeiről Islingtonban,
ahol felnöttem*

Felnéztem az apámra, és imádtam őt, ahogy minden srác. Nagyon szerette a háborús könyveket, és gyakran mesélt történeteket csatákról és katonákról. Emellett tehetséges művész volt, bármit le tudott rajzolni, ha nekidurálta magát. A legjobb a portrérajzolásban volt. Emlékszem, egyszer elmesélte, hogy rajzolt egy portrét a királynőről, amely annyira élethű lett, hogy mindenki arra biztatta, küldje be a Buckingham-palotába. De végül csak odaadta az egyik haverjának, akinek nagyon tetszett. Gerry ilyen volt – mindig szerény és nagylelkű a barátokkal. Ha buli volt a háztömbben, és általában nálunk volt, vagy ha volt egy pasas a kocsmában, akinek nem volt hol aludnia, sokszor az apám sietett a segítségére.

– Ki az, aki a kanapén alszik? – kérdezte másnap reggel az anyám, Dot.

– Az utolsó vendég a kocsmából – felelte az apám.

Anyám megértette az apámat, és sohasem panaszkodott. Anyámnak nagy szíve volt, és nem volt lusta segíteni másokon. Gyerekkoromban az anyám takarítónő volt, és minden nap irodaházakban dolgozott a Cityben. Korán reggel kezdett, mielőtt még nyitottak, ami azt jelentette, hogy közben egy szomszédnál voltam hattól tízig, amíg haza nem jött. Este megint visszament, hogy kitakarítson, miután hazamentek az irodai dolgozók. Este nyolcig maradt, aztán hazabuszozott. Ritkán morgolódott, de a hosszú munkanap és a sok megerőltetés néha biztosan

nehéz volt. Nem volt sok pénzünk, és öt gyerekről kellett gondoskodni a családban. Az anyámnak nem volt más választása – minden pénzre szükség volt.

Én voltam a legfiatalabb, két jóval idősebb bátyám volt, Malcolm és David, akik Dot korábbi kapcsolatából származtak. Malcolm tizenöt éves volt, amikor születtem, David tizenhét, és amennyire emlékszem, mindketten kemény fickók voltak. Malcolm profi bokszoló lett, David pedig a híres Times Amateur Boxing Clubot vezette a nyolcvanas évek elején. A klub akkoriban és most is a közösség fontos része, és mindenféle háttérű fiatalnak ad sportolási lehetőséget. David aztán olimpiai színvonalú edzőhellyé fejlesztette.

Két nővérem, Marilyn és Jackie fiatalabbak voltak a bátyáimnál, de nálam sokkal idősebbek. Marilyn tizenhat volt, amikor születtem, aki Gerry lánya volt a korábbi házasságából. Alig emlékszem, hogy Marilyn nálunk volt, mivel sok időt töltött az anyjával. Igazából nem is nagyon tekintettem a nővéremnek, Marilyn néninek szólítottam, amikor néha átjött hozzánk. A másik nővérem, Jackie nyolc évvel volt idősebb nálam, és odavoltam érte. Az első emlékem róla, amikor kórházba kellett menni, hogy kivegyék a manduláját. Csak négyéves voltam, és úgy kapaszkodtam belé, ahogy tudtam, nem akartam elengedni. Jackie imádta a szüleinket, mindig jól viselkedett és kedves volt, segített otthon és igyekezett az iskolában. Rám is vigyázott, és azt gondoltam, csodálatos testvér.

Egyáltalán nem emlékszem, hogy mind az öt gyerek együtt lakott volna. Tizenhét év korkülönbség volt az idősebb bátyám és köztem, Marilyn pedig az anyjánál lakott, így ritkán voltunk együtt. A hétvégéken és iskolai szünetben Jackie a barátaival volt, miközben én anyámmal és apámmal, vagy egyedül. Mint a legkisebbet a családban, a szüleim teljesen elkényeztettek. Különösen az apám szeretett meglepni egy képregénnyel, amikor hazafelé jött a kocsmából. Karácsonykor és születésnapokon elvitt a Beatties játékbolthoz a High Holbornra, és leültetett kint a párkányra, hogy benézzek az ablakon.

– Apa, megkaphatom azt a Doctor Who időgépet? – kiabáltam izgatottan, és a csillogó kék játékot bámultam a polcon.

– Igen, fiam, megveszem neked – mondta az apám. Mindig igent mondott, soha nem azt, hogy „nincs rá pénzünk”. Mindegy, mi volt, mindent meg akartam kapni. Egyszer vett nekem egy távirányítós tankot, amely száz fontba került, ami iszonyú sok pénz volt akkoriban. Mindig elcsodálkoztam, ahogy belépett a boltba, lassan és halkán megkérdezte, hogy megkaphatja-e a játékot a kirakatból.

– Nézd, John, megvettem neked azt, amit kinéz-tél – mondta aztán a bolt előtt. Már akkor is tudtam, hogy a kopott doboz azt jelentette, hogy valószínűleg kapott rá kedvezményt. Ettől függetlenül minden játék, amit tőle kaptam, különleges volt.

Mint a legfiatalabb a családban, mindig szórakoztat-
tam a szüleimet a magánszámaimmal. Nagyon engedé-
kenyek voltak, és hagytak kibontakozni. A helyi bolt felé
az anyám elvitt a parkba, ahol idős asszonyok üldögéltek
a padokon, élvezve a napsütést. Letelepedett melléjük,
és az egyiket rávette, kérdezze meg tőlem, hol van az
apám.

– Otthon iszik! – mondtam, mintha én volnék az egyik
öreglány, Gerry meg a férjem.

– Milyen az öreged? – kérdezte egy másik.

– Egy vén kujon – feleltem szemtelenül vigyorogva.

Ezt a műsort korábban is előadtam, és mindig nevet-
tek rajta. Biztos ez volt a nap fénypontja, egy kisfiú, aki
úgy káromkodott, mint egy dokkmunkás. Minél többet
nevettek a káromkodásaimon, annál jobban járt a szám,
amíg Dot el nem vonszolt. Ahogy elmentünk, hallottuk
a nevetést a hátunk mögött. Az anyámat is szórakoztat-
ta a dolog. Bár azt mondta, nem tetszik neki, tudtam,
hogy szerette. Ilyenek voltak a szüleim: nem zavarta őket
semmi, ha nem vittem túlzásba.

Nemsokára olyan gyakran káromkodtam, hogy ter-
mészetessé vált, és észre sem vettem. Mostanában gyak-
ran szólítom George-ot így: „gyere ide, te büdös dög”, ha
az utcán nem jön mellettem. Persze szeretettel mondom,
csak kicsit ugratom. Ilyenkor általában unottan rám néz,
mintha azt gondolná, „Tényleg muszáj ezt?” Igaza is
van. De ha annyit káromkodik valaki, mint én, akkor
ez a vérévé válik.

Szombatonként felmentem a Chapel piacra az Angelhez anyámmal és Jackie-vel. Ez a piac szerepel az Only Fools and Horses sorozatban. Mindig tele van furcsa fazonokkal, mint a tévében. Általában ugyanazt csináltuk: anyám és Jackie bement a Marks & Spencerbe, aztán a Bootsba, utána a piacra. A végén pitét és krumplipürét ettünk Manze-nél, a legjobb pitésnél Londonban. Egyszer ötéves lehettem, amikor pitét követeltem abban a pillanatban, ahogy leszálltunk a buszról.

– Anya-anya-anya, kérek pitét és krumplipürét!

– Még nem, John.

– Kérek pitét és pürét, most!

– Jól van, veszünk mindjárt. Csak legyél türelmes...

Egyre hangosabb voltam, és Jackie, aki akkor tizenhárom éves volt, majd' elsüllyedt szégyenében.

– Anya! Pitét és pürét akarok, a rohadt életbe! – kiabáltam egyre hangosabban. Hisztizni kezdtem, rángattam az anyám karját, és nem akartam továbbmenni.

– Figyelj, te vén szatyor! Most azonnal pitét és pürét akarok, a bűdös életbe!

Toporzékoltam, tomboltam, és a fél piac felénk fordulva bámult minket. Az anyám körülnézett, és odasúgta Jackie-nek: Csinálj úgy, mintha nem velünk volna. Elvisszük a pitéshez, aztán később elmegyünk érte.

Egy kis idős hölgy látta, milyen állapotba kerültem, és odajött hozzám.

– Mi baj van, drágám? – kérdezte, és szúrós szemmel nézett anyámra.

– Tűnjön el, foglalkozzon a saját dolgával! – feleltem. Erre kitört a nevetés az anyámból, és egyenesen a pítészhez vitt. Világos volt, hogy különben nem fogom abbahagyni a hisztizést, amitől ők lettek a fő látványosság a piacon.

Vasárnaponként meglátogattuk Ryan nagyit, apám anyját. Shoreditchben lakott, nem messze a mostani lakásomtól, és volt egy pintye, amelyet kalitkában tartott. A neve Jack volt, és az a furcsa szokása volt, hogy a régi barátokat, elhunyt rokonokat utánozta. Ryan nagyit adott 50 pennyt, aztán egyórás látogatás után elköszöntem, és elmentem a Brick Lane-i vasárnapi bolhapiacra, a Bethnal Green Roadra. Az a hely híres volt olyan műszaki cikkekről, amelyek nem működtek. Szerencsés volt valami, ha nem rázta meg az áram, vagy nem robbantotta fel a lakását ezekkel. A nagyim ismerőse vett egyszer ott egy énekesmadarat, aztán kiderült, hogy a csőre alsó része hiányzott, és egyetlen hangot sem tudott kiadni. Ezt a lelemböző hírt akkor tudta meg, amikor elvitte az állatorvoshoz, hogy kiderítse, mi a baja a madárnak.

Ilyen sztorikból rengeteg keringett: sima ügy volt, hogy az ember kifizeti a pénzt, és lutri, hogy mit kap egy ilyen piacon. De ez nem zavarta az embereket, akik élvezték a nyüzsgést, és remélték, hogy jó üzletet csinálnak. Mindig tömve volt a piac, és emlékszem, hogy bőrfelületeket is láttam Martens-bakancsban, ahogy National Front újságot árulnak a Brick Lane és a Bethnal Green kereszteződésében, a rendőrkordon mögött.

JOHN DOLAN

Főleg azért szerettem ezt a helyet, mert mindig kaptam fánkot, aztán elmentem a Sclater Streetre, ahol régi képregényeket vásároltam. Az amerikai Marvel és a DC képregényeit szerettem: Batmant, Supermant, de gyerekként csak az érdekelt, hogy lemásoljam a képeket.

Amikor visszaértünk a piacról, órákig üldögéltem a hálószobámban papírral és ceruzával. Próbáltam lemásolni a szereplőket, eltalálni az arckifejezésüket és a testmozgásukat. Az árnyékolás különösen fontos volt, figyeltem a satírozott részekre, és arra törekedtem, hogy a képem a lehető leghasonlóbb legyen az eredetihez. Ha elrontottam, nem vesződtem a radírozással, inkább új rajzot kezdtem. Néhány óra alatt a szobám tele volt összegyűrt papírlapokkal. Addig nem hagytam abba, amíg el nem találtam a rajz minden apró részletét, és amíg nem sikerült rájönnöm, milyen technikát használt a rajzoló. Ha rajzoltam, a világon semmi sem zavart.